

Становлення та розвиток казначейської системи у Криму: історія та сьогодення

Казначейська система у Криму бере свій початок наприкінці XVIII століття. Після приєднання Криму до Росії на 8-ий день лютого 1784 року було видано Указ Катерини II про створення Таврійської області.

На виконання Указу "Про устрій Таврійської області" у середині 1784 року в Криму почали діяльність Таврійське обласне Правління і при ньому - Таврійська обласна Казенна Палата, як державна фінансова установа, основним завданням якої був контроль за збором державних доходів на території області та розпорядження витрачанням казенних коштів. Крім того, обласна Казенна Палата відала митницями, державними землями, лісами на території області, проводила перепис населення, торги на відкупи.

Герб Таврійської області. Установлений 8 березня 1784 року

У першій половині XIX сторіччя Таврійська Казенна Палата розміщувалася по найму в будинку графа де Мезона в Сімферополі. У червні 1898 року Таврійським губернським Правлінням було ухвалене рішення про будівництво окремої будівлі для Таврійської Казенної Палати в престижному місці кримської столиці - на вул. Салгірній (нині вул. Кірова, 52), яка починалася від річки Салгір і тягнулася до старого християнського кладовища.

Ініціатором споруди будівлі Казенної палати виступав її тодішній керівник на прізвище Цвет (ім'я і по батькові невідомі). Згідно з даними кримського мистецтвознавця С. Белової, Цвет був сином чернігівського купця, мав прекрасну економічну освіту, яку одержав в Італії і вважався одним з найосвіченіших фінансистів того часу. За півстолітню службу був нагороджений декількома орденами і медалями, неодноразово виконував обов'язки губернатора Тавриди.

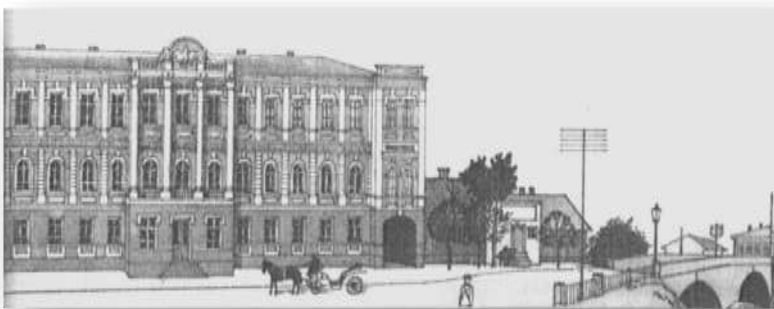
Сімферополь. Фрагмент вулиці Салгірної. Дореволюційне фото

Підряд на споруду будівлі за указом Сенату від 2 червня 1898 року був відданий московському купцю 1 гільдії А.Я.Юффе, а розробка проекту будівлі доручена архітектору будівельного відділення Таврійського Правління А.І. Карапетову.

У липні 1900 року будівництво будівлі було завершено і в ньому розмістилися Казенна Палата і Таврійське губернське казначейство. Урочисте освячення будівлі Казенної Палати відбулося 21 липня 1900 року.

З відкриття Казенної Палати в Таврійській губернії почалося впровадження казначейської системи управління фінансами російського типу. Функції контролю за

збором державних доходів і витратою казенних коштів здійснював обласний казначей, що входив до складу Казенної Палати. Ним був колезький асесор Семен Жердев.

Сімферополь. Будівля Казенної Палати на вул. Салгірній (дореволюційний період)

Сімферополь. ДАТ «Чорноморнафтогаз» (будівля колишньої Таврійської Казенної палати), 2005 рік

У 1787 році, згідно з діючим у Росії Положенням «Установа для управління губерній», в Криму почалося відкриття органів державного казначейства. Першим було відкрите Сімферопольське казначейство повіту. Протягом 1788 року були відкриті: Феодосійське казначейство (казначей повітовий - титульний радник Павлівський), Євпаторійське (казначей повітовий - колезький реєстратор Григорій Христофоров) і Дніпровське (казначей повітовий - Яків Петров). Таким чином, на 1 січня 1794 року казначейства існували у всіх 7 повітах Таврійського краю.

Казначейства повітів, відразу після відкриття приступили до прийому грошових зборів і доходів (податних, оброчних, відкупних, подушних), до видачі грошових сум. У функції казначейств повітів також входили: видача свідоцтв на право торгівлі та промислу; за розпорядженням місцевих властей - паспортів і подорожних; продаж всіх видів гербового паперу.

Так, за 1787 рік прибуток всіх зборів, наприклад, по Феодосійському казначейському повіту склав 5580 крб. 57 коп., витрата 4924 крб. 88 коп., розрахунок за гербовий папір - 1512 крб.; за цей же період по Євпаторійському казначейському повіту, - прихід 3957 крб. 35 коп., витрата 3814 крб. 53 коп., розрахунок за гербовий папір 1242 крб.) Загальних відомостей про прихід і витрату державних доходів у цілому по Таврійській області за дослідженими джерелами зібрати не вдалося. Але і ці відомості показують, що Крим, не дивлячись на свою відсталість і господарську занедбаність, все-таки зводив бюджетний баланс, хоч і з невеликим, але прибутком.

У 1787 році у відомство Таврійської обласної Казенної Палати був прийнятий Бахчисарайський ханський палац, що став унікальним музеєм історії Кримського півострова. Ведення видатків на утримання палацу було покладено на Сімферопольське казначейство повіту.

Після смерті Катерини II на російський престол став Павло I, який указом від 12 грудня 1796 р. «Про нове розділення держави на губернії» ліквідував Таврійську область, як самостійну адміністративну одиницю, приєднавши її територію до Новоросійської губернії, у складі якої Крим знаходився до 1802 року. У 1797 році була скасована Таврійська обласна Казенна Палата, потім, після проведення ревізії грошової звітності, були закриті всі казначейства повітів.

8 жовтня 1802 року Указом Олександра I Крим одержав статус губернії. У Таврійській губернії знов починають діяльність губернські повітові установи. Міністерська система управління державою в Росії була введена Олександром I в 1802 році. Було встановлено 8 перших міністерств: військово-сухопутних сил, військово-морських сил, закордонних справ, юстиції, внутрішніх справ, комерції, народної освіти і фінансів. Міністерство фінансів охоплювало всі області державних доходів, монетну справу, банки, міські і земські кошти. Перед революцією воно складалося з ряду департаментів, у числі яких був Департамент казначейства, що відав державною касою, рахівництвом і складанням проектів бюджету. Першим Міністром фінансів Росії був граф А.І.Васильєв, який до призначення на цю посаду був і першим державним казначеєм Російської імперії. За указом Сенату від 8 жовтня 1802 року в Криму була створена Таврійська Казенна Експедиція (з функціями колишньої Казенної палати) з відділеннями: господарським, винним, соляним, ревізьким і іншими. Підпорядковувалась вона Міністерству фінансів Росії.

Герб Таврійської губернії. встановлений 8 грудня 1856 року

У 1839 році експедиція була перейменована в Таврійську губернську Казенну Палату, очолював її голова. З 1827 до 1832 року цю посаду обіймав надвірний радник Никанор Михайлович Лонгинов, з 1832 до 1856 року - дійсний статський радник Володимир Максимович Княжевич.

У 1864 році з Казенної Палати була виділена Таврійська губернська Контрольна Палата для контролю за надходженням і правильним витрачанням державних доходів, яка увійшла до ведення Управління Землеробства і Держмайна Таврійської і Катеринославської губерній.

У 1803 році в Криму на підставі тієї ж «Установи для управління губерній» було відкрите Таврійське губернське казначейство, яке до 1806 року виконувало функції і казначейств повітів.

16 березня 1806 року по штату Таврійської губернії були відкриті два казначейства повітів - Сімферопольського (якийсь час мав назву Ак-Мечетське – за старою назвою міста) і Перекопського; у 1811 році - Севастопольське портове казначейське відділення, приписане до казначейства Сімферопольського повіту. До 1823 року, тобто майже 17 років два казначейства обслуговували всю територію губернії.

Бюджет Таврійської губернії довгі роки зводився з дефіцитом, проте це не було виключенням. Впродовж всього XIX і на початку XX століття в державному розписі всього російського бюджету видатки перевищували надходження. 24 лютого 1824 року Сенатом було ухвалене рішення про створення при Таврійській Казенній Експедиції Особливого Тимчасового рахункового відділення під керівництвом Таврійського віце-губернатора. Це відділення відкривалося на термін не більше 2-х років «для розбору і закінчення всіх запущених справ і рахунків по Казенній Експедиції». Радником цього відділення був призначений колишній службовець Таврійської Казенної Експедиції

титульний радник Петро Іванович Руссет. На утримання Тимчасового відділення дозволялося використовувати кожного року по 5000 рублів з сум надзвичайних видатків по губернії. Тимчасове рахункове відділення розпочало свою діяльність 29 березня 1824 року. За два роки відділенню належало обрев'язувати 4888 рахунків і книг, запущених рахівництвом за період з 1794 до 1823 року для складання точного розпису державних доходів і витрат по Таврійській губернії за ці 30 років.

Тимчасове рахункове відділення заплутаність в обліку намагалося ліквідувати впродовж трьох років, замість передбачуваних двох. Так і не виконавши поставленого завдання, воно 29 березня 1827 року передало в Казенну Експедицію 3595 книг, з них обрев'язувалися повністю тільки 509.

Таврійський віце-губернатор 24 червня 1827 року звернувся до керівника Новоросійськими губерніями і Бессарабською областю з проханням відкрити в Криму додатково ще одне казначейство Феодосійського повіту, оскільки «казначейство Сімферопольського повіту обтяжене вельми обширним рахівництвом».

Сімферопольське повітове казначейство в цей період діяло на три повіти - Сімферопольський, Євпаторійський і Феодосійський, в яких було 8 міст і до 72,5 тисяч душ, що платять податки та повинності, близько 90 присутніх місць, казенних закладів і відомств, до 800 пенсіонерів. Найбільш віддалений від губернського центру повіт - Феодосія, мав два порти та налічував більше 20 тисяч душ платників податей.

З відкриттям цього казначейства, йому були передані всі операції по прийому доходів і веденню видатків по Керч-Єникальському градоначальству, м. Феодосії і Феодосійському повіту, що значно розвантажило Сімферопольське казначейство.

До початку 40-х років XIX століття економічний і господарський розвиток Таврійської губернії значно просунувся вперед. Кримська сіль вже вивозилася навіть на Далекий Схід. У Керчі в 1841 році налічувалося вже 53 риболовецьких артілі. Тут же на початку 40-х років почалася розробка залізняка. Значно зміцніли і продовжували розвиватися торгові зв'язки місцевого ринку з ринками центральних губерній Росії. У 1839 році, наприклад, з кримських портів відійшло близько 800 суден малого каботажу, на яких було відправлено різних кримських товарів на 1 110 639 карбованців. Повітові казначейства, ледве встигали справлятися зі всезростаючим об'ємом рахівництва: наприклад, якщо в 1827 році загальна сума державних доходів по Криму складала 7 460 950 крб., то в 1831 році склала вже 10 843 277 крб. (з них 8 123 950 крб. доходу було одержано від продажу солі).

За рахунок коштів скарбниці казначействами повітів, за кредитними асигнуваннями видавали платню всім штатним чиновникам виплачувалися пенсії і нагороди, виділялись кошти на утримання духівництва та церкви, гімназій і училищ, на утримання імператорського палацу на Південному березі, Бахчисарайського ханського палацу, Судацького училища виноробства, на різні споруди і спорудження, на перевезення пошти, на наймання від казначейства квартир і будинків, на відправку рекрутських партій і партій арештантів і ін. цілі, розмір яких в різні роки коливався від 1,5 млн. до 2,0 млн. крб. У той же час в значніших розмірах Крим брав участь у фінансуванні загальнодержавних видатків, так в 1831 році з державних доходів, одержаних в Криму, було відраховано до Чорноморського департаменту на потреби Морського міністерства 1000 000 крб., на кораблебудування - 200 000 крб., до Провіантського департаменту на потреби Військового міністерства і інших відомств 456 365 крб., вислано в Держказначейство асигнаціями 5 022 000 крб.

Для розвантаження казначейств по клопотанню Таврійського губернатора в подальші роки були відкриті казначейства у наступних повітах: у 1843 році - Ялтинському (повітовий казначей - колезький секретар Трохим Андрійович Антоненко) і в 1844 році Євпаторійському (повітовий казначей - колезький секретар Олександр Миколайович Доніоті).

Усі знов відкриті казначейства, також як і у м. Феодосії, спочатку розташовувалися за контрактом у приватному домоволодінні. Власники будинків за власний рахунок повинні були створити відповідні умови для розміщення казначейств.

У штаті кожного казначейства повіту були відкриті посади «журналістів» для ведення «журналів обліку».

Станом на 01.01.1900 кількість казначейств у повітах Таврійської губернії складала вже 10: Сімферопольське, Севастопольське, Перекопське, Євпаторійське, Феодосійське, Керченське, Ялтинське, Дніпровське, Бердянське і Мелітопольське. Ця кількість залишилася і на 1 січня 1917 року.

Через казначейства проводилася і видача певних державних кредитів. Проте відомості про них по Криму знаходяться в центральних архівах Росії. Окремі розрізнені архівні документи дають підстави припускати, що з доходів Таврійської губернії ці кредити видавалися тим особам, які «набували маєтків у Криму для заселення в них нових поселенців», а також на господарські та інші придбання особам особливого статусу, наприклад, таким як Новоросійському генерал-губернатору графу Воронцову. У 1806 році з доходів Таврійської губернії по особливій милості імператора був виділений капітал в сумі 100 тисяч рублів жителям м. Феодосії для міських забудов.

У доходах значне місце займала частка коштів, що надходять від відкупів, а серед них в Таврійській губернії переважав соляний і винний відкуп. Із-за значної частки в бюджеті коштів від казенної винної монополії російський бюджет того часу нерідко характеризують, як «п'яний» бюджет. Відкупна система - це передача права збору певного доходу приватній особі на монопольних засадах, за що ця особа вносила державі обумовлену суму грошей. Таким чином, відкуп схожий на оренду: відкупник як би орендує у держави монопольне право збору певного податку або доходу.

Важкий період казначейські органи Таврійської губернії пережили під час Кримської війни, коли доходи місцевого бюджету різко скоротилися, а централізованих асигнувань на видатки на утримання міст, повітів, хворих, поранених, створення мінімальних побутових умов для тих, що проживають у губернії, катастрофічно не вистачало. Самі чиновники і службовці казначейських органів декілька місяців не одержували платню, проте не залишилися в стороні від загального патріотичного пориву. Вони віддавали солдатам і пораненим сільськогосподарські продукти, вносили пожертвування грошима з наявних заощаджень, допомагали доглядати за пораненими в шпиталях.

Як підтверджують архівні документи і дослідження інших кримських істориків, значна частина витрат на війну на території Таврійської губернії здійснювалася за рахунок добровільних пожертвувань. За звітами, що збереглися в архіві Управління Землеробства і Землеустрою Таврійської губернії, пожертвування, зроблені в 1854 році селянами Таврійської губернії на користь діючих на території Криму російських військ, склали зразкову суму близько 200 тисяч крб. сріблом.

Під шпиталь був зданий будинок графа де Мезона, в якому по найму розміщувалася Казенна Палата, а всі служби Палати переїхали в Казенний будинок. Під час війни Ялтинське казначейство було переведено до Сімферополя і разом з Сімферопольським казначейством переїздило з будинку в будинок; Євпаторійське, Перекопське і Феодосійське казначейства були евакуйовані у Мелітополь. Значна частина «присутственных мест», пов'язаних з казначействами звітністю і іншими службовими взаєминами, була евакуйована в різні місця - Генічеськ, Мелітополь, Перекоп, Берислав і ін. При цьому під час евакуації значна частина архівів казначейств і інших служб була втрачена, інша частина опинилася в повному безладді. Привести їх в порядок виявилася вельми складним завданням із-за нестерпних умов розміщення в місцях евакуації. В одній кімнаті розміщувалося декілька служб, замість стільців чиновники сиділи на зв'язках справ, багато хто з них відстав від головного обозу і не зміг прибути до місця призначення через відсутність коштів.

Після Кримської війни Казенна Палата та інші органи казначейства позбулася більше половини (а де і більше) свого складу. На посади, що вимагають спеціальної

підготовки, запрошувалися випадкові особи, які були малограмотні та не мали уявлення про рахункову роботу, тому не дивно, що вони не могли розібратися у величезній масі тих директив, якими слід було керуватися при підрахунку збитків і розмірів допомоги.

При прийомі на службу і при підвищенні в чинах службовці Казенної Палати і казначейств повітів давали письмову клятвенну обіцянку: «Я, нижеименованный, обещаю и клянусь Всемогущим богом пред святым Его Евангелием в том, что хочу и должен Его Императорскому Величеству, своему истинному и природному, Всемиловитейшему Великому Государю Императору верно и нелицемерно служить и во всем повиноваться, не щадя живота своего до последней капли крови».

Службовці Таврійської Казенної Палати, губернського і казначейств повітів, не тільки у важкий період Кримської війни, але й і у всі подальші періоди свого існування продовжували брати активну участь в актах російської добродійності. Так, в 1903 році серед службовців палати та казначейств пройшли збори пожертвувань на утримання Олександрівської школи для глухонімих, у якій утрималось 60 душ глухонімих дітей з Катеринославської і Таврійської губерній.

У 1896 році (циркуляром Департаменту Держказначейства від 18 вересня) в казначействах повітів, були введені банківські операції, для ведення яких кожне казначейство повіту прикріплялося до певного відділення Державного банку. Із знов введених в казначействах банкових операцій, в Таврійській губернії розвиток одержала перевідна операція, що усунула поштову пересилку грошей на вельми значну суму.

У 1920 році з остаточною перемогою радянської влади Таврійська Губернська Казенна палата, Таврійська Губернська Контрольна Палата, Таврійське Губернське Акцизне управління були ліквідовані за наказом Кримревкому. Потім припинили свою діяльність і казначейства повітів.

При радянській владі казначейська система управління фінансами була віддана забуттю і її функції передані фінансовим відділам, створеним при місцевих органах влади. Функції виконання бюджету були передані системі Державного банку СРСР, які не піддавалися істотним змінам за весь радянський період розвитку країни.

На початку 90-х років процес розбудови незалежної України обумовив ряд трансформаційних процесів у суспільстві, зокрема у фінансовій сфері. Виникла необхідність запровадження нового, ефективного інструменту управління та контролю за державними фінансовими ресурсами. Для здійснення процесу виконання бюджетів, забезпечення контролю за цільовим використанням бюджетних коштів Указом Президента України від 27.04.1995 № 335/95 «Про Державне казначейство України» 27.04.1995 було створено Державне казначейство України.

Герб Автономної Республіки Крим

Початком відтворення казначейської служби в Автономній Республіці Крим, а саме створення Управління Державного казначейства в Автономній Республіці Крим, вважається 12 лютого 1996 року, коли приступив до обов'язків начальника Управління Державного казначейства в Автономній Республіці Крим Кирилюк Іван Мойсейович відповідно до наказів Головного управління Державного казначейства України від 12.02.1996 № 66-к «Про призначення Кирилюка І.М.» та УДК в АРК від 12.02.1996 № 1.

Кирилюк І.М. відроджував казначейську справу в автономії впродовж семи років. Про Івана Мойсейовича працівники казначейства згадують дуже тепло. Він жив з любов'ю до людей. Порядність, щирість, професіоналізм – ось якості, які Іван Мойсейович найбільше цінував у людині. Свою кар'єру фінансиста він почав з рядового інспектора,

тому до 1996 року накопичений ним професійний досвід був чималим. Проте до співбесіди у Києві готувався серйозно, вивчаючи новітню літературу. Найяскравішою подією у житті він називав створення згуртованого колективу казначейства, що й сьогодні ефективно працює на благо кримчан.

Спочатку для розміщення кримського казначейства була виділена одна кімната у будівлі Міністерства фінансів АРК. Згодом кримські казначеї отримали власне приміщення – будівлю колишньої середньої школи № 2, а потім Сімферопольського вищого військово-політичного будівельного училища по вулиці Севастопольська, 19. За проведену роботу з придбання цього приміщення заступник начальника УДК в АРК Корчинський В.Є. був заохочений грошовою винагородою у розмірі двох посадових окладів у сумі 29 318 000 карбованців.

Сімферополь. Будівля Головного управління Державного казначейства України в АРК по вул. Севастопольській, 19

У квітні – травні 1996 року були створені територіальні органи Державного казначейства в АРК із статусом юридичних осіб: відділення Державного казначейства у містах Сімферополі, Керчі, Ялті, Євпаторії, Феодосії, Алушті, Джанкої, Красноперекопську, Саки, Судаку, Армянську та Бахчисарайському, Білогірському, Джанкойському, Кіровському, Красногвардійському, Ленінському, Нижньогірському, Первомайському, Роздольненському, Сімферопольському, Сакському, Советському, Чорноморському районах з загальною штатною чисельністю 150 чоловік.

Через органи казначейства спочатку проводилось фінансування лише окремих видатків державного бюджету, а з травня 1996 року органи Державного казначейства разом з банками почали здійснювати облік операцій доходної частини державного бюджету. Загальна штатна чисельність казначеїв у 1996 році складала 200 одиниць.

У 1997 році було впроваджено казначейське обслуговування державного бюджету за видатками, принциповою ознакою якого стало здійснення видатків шляхом оплати рахунків розпорядників коштів за надані їм товари, виконані роботи та послуги. На казначейське обслуговування органів Державного казначейства в АРК було переведено 414 організацій та установ. Одним з перших клієнтів казначейства стало Головне управління статистики в АРК.

У зв'язку з впровадженням системи «Клієнт банку – Банк» та організацією системи електронних платежів між УДК в АРК та Кримським республіканським управлінням Національного банку України уперше почали вирішувати проблему забезпечення захисту інформації, що було зафіксовано у наказі УДК в АРК від 19.08.1997 № 48 «Про забезпечення захисту електронних документів».

У 1998 році почалося проведення видатків за рахунок коштів держбюджету шляхом оплати рахунків бюджетних установ за придбані товари, виконані роботи та надані послуги. Завершувалось переведення на казначейську систему виконання

державного бюджету розпорядників коштів практично усіх міністерств та відомств.

Обслуговування розпорядників коштів державного бюджету, ведення лімітів видатків та встановлення контролю за виконанням кошторисів здійснювалося за допомогою програмного забезпечення Інформаційна операційна система «Видатки». Відповідно до наказу УДК в АРК від 25.05.1998 № 37 «Про введення даних по кошторисах видатків розпорядників коштів» розпорядникам бюджетних коштів 2-го рівня надавалось програмне забезпечення для формування: розподілів показників зведених кошторисів та змін до них у розрізі підвідомчих установ; мережі розпорядників бюджетних коштів та платіжних доручень для оплати рахунків не лише на папері, а і магнітних носіях.

У 1999 році почався процес переведення на казначейське обслуговування позабюджетних коштів (власних надходжень) бюджетних установ. Першими в органах казначейства відкрили позабюджетні рахунки органи податкової служби. Функції Державного казначейства були у значній мірі розширені, розпочато впровадження казначейського обслуговування позабюджетних коштів установ та організацій, які утримуються за рахунок коштів держбюджету.

З метою забезпечення впровадження нової моделі казначейського виконання Державного бюджету України Головне управління Державного казначейства України листом від 01.03.1999 №11-06/2451 «Про змінення структури Управління» доручило оптимізувати структуру УДК в АРК. Перехід на дворівневу модель виконання державного бюджету за доходами та видатками через Кримське республіканське управління Національного банку України зумовив зріст навантаження на працівників Управління та скорочення обсягів робіт на рівні територіальних відділень. З 10.03.1999 на підставі наказу УДК в АРК від 05.03.1999 № 20 «Про зміну структури Управління» структура Управління зазнала докорінних змін: були ліквідовані відділення Державного казначейства у м.м. Красноперекопську, Армянську, Джанкої та Саки, Красноперекопському, Джанкойському та Сакському районах, замість них були створені Красноперекопське відділення Державного казначейства, Сакське відділення Державного казначейства та Джанкойське відділення Державного казначейства.

У 2000 році були об'єднані усі кошти державного бюджету на рахунках казначейства в Національному банку України, що дало змогу ефективно управляти загальним залишком грошових ресурсів та розміщувати тимчасово вільні кошти на фінансовому ринку.

За ініціативою начальника УДК в АРК Кирилюка І.М. було створено сучасне, раціонально обладнане приміщення операційного відділу. Там за життя Івана Мойсейовича з'явився пам'ятний надпис, що створення операційного залу є його заслугою.

Сімферополь. Будівля УДК в АРК. Операційний зал. Колектив УДК в АРК, 2000 рік

З початку 2001 року для обліку виконання видаткової частини державного бюджету в органах Державного казначейства Автономної Республіки Крим була

впроваджена автоматизована система «ТАСК+» (Транзакційна система казначейства), побудована на технології систем управління базами даних (СУБД MS SQL Server), яка замінила програмні продукти, що використовувалися до того часу.

У 2001 році був завершений перехід від банківського виконання бюджету до казначейського. УДК в АРК отримало статус учасника системи електронних платежів Нацбанку України, про що йдеться у наказі УДК в АРК від 06.06.2001 № 97 «Про перехід до системи електронних платежів Національного банку України». Завдяки тому, що в основу функціонування системи електронних платежів була покладена бухгалтерська модель, учасники цієї системи отримали можливість здійснювати контроль за достовірністю даних на всіх стадіях та рівнях розрахунків, отримувати в автоматичному режимі щоденну інформацію. Проведена величезна робота зі створення внутрішньої платіжної системи Державного казначейства.

У липні 2001 року на посаду начальника Управління Державного казначейства в Автономній Республіці Крим була призначена Денисова Людмила Леонтіївна, яка обіймала цю посаду до серпня 2002 року.

Згідно з наказом УДК в АРК від 19.11.2001 № 198 «Про організацію роботи Управління Державного казначейства в Автономній Республіці Крим по веденню з казначейського обслуговування місцевих бюджетів по доходах та перерахуванням міжбюджетних трансфертів в бюджети усіх рівнів» з січня 2002 року почався процес переведення на казначейське обслуговування доходів місцевих бюджетів та міжбюджетних трансфертів.

У зв'язку з цим начальником УДК в АРК був затверджений План заходів по веденню казначейського обслуговування місцевих бюджетів по доходах та перерахуванням міжбюджетних трансфертів в бюджети усіх рівнів: була збільшена чисельність та змінена структура УДК, розроблений план створення телекомунікаційного середовища для забезпечення казначейського обслуговування місцевих бюджетів, із врахуванням вимог НБУ були створені приміщення регіональної розрахункової палати та приміщення для роботи серверного та телекомунікаційного обладнання.

З червня 2002 року на посаду заступника начальника УДК в АРК була призначена Заєвська Жанна Анатоліївна, яка у вересня того ж року стала начальником.

Оскільки програмний продукт «ТАСК+» не передбачав можливості обслуговування місцевих бюджетів, була поставлена задача по впровадженню у 2003 році єдиної автоматизованої системи за видатками на всій території України. З березня 2003 року територіальні органи казначейства автономії при проведенні операцій по виконанню бюджетів за видатками почали використовувати у роботі програмно-технічний комплекс казначейського обслуговування АС «Казна - Видатки», який забезпечив проведення всіх операцій з рахунків клієнтів, відкритих в територіальних органах Державного казначейства. Для реалізації впровадження АС «Казна – Видатки» необхідно було провести підготовчі роботи щодо побудові сучасної телекомунікаційної мережі.

У серпні 2002 року був підписаний договір між УДК в АРК та Кримською філією ВАТ «Укртелеком» про надання послуг зв'язку з використанням цифрової технології передачі даних FrameRelay. До цього моменту телекомунікаційна мережа УДК в АР Крим була побудована на орендованих каналах зв'язку з використанням аналогової технології та невеликою пропускною спроможністю – 9,6 Кбіт/сек. Почалась робота по збільшенню пропускної спроможності каналів передачі даних, від потужності яких залежала оперативність роботи органів казначейства. З 2003 по 2004 рік телекомунікаційна мережа перетворилась на високошвидкісну інфраструктуру з магістральним портом підключення до оператора зв'язку ВАТ «Укртелеком» швидкістю 2 Мбіт/сек.

Відповідно до Указу Президенту України від 05.12.2002 №1133/2002 «Про невідкладні заходи щодо вдосконалення механізмів казначейського обслуговування» 01.04.2003 відбулось переведення на казначейське обслуговування місцевих бюджетів за видатками. З квітня 2003 року було впроваджено повнофункціональне казначейське обслуговування 315 місцевих бюджетів Автономної Республіки Крим.

З метою забезпечення виконання місцевих бюджетів, недопущення виникнення заборгованості по заробітній платі працівникам бюджетної сфери, соціальним виплатам та забезпечення своєчасних розрахунків за енергоносії УДК в АРК почало надавати органам місцевого самоврядування короткотермінові позички для покриття тимчасових касових розривів на безвідсотковій основі за рахунок коштів єдиного казначейського рахунку.

З жовтня 2003 року УДК в АРК перейшло на нове програмне забезпечення АС «Казна – Доходи» - систему казначейського виконання бюджетів за доходами, на базі типової автоматизованої банківської системи «Барс» виробництва ТОВ «Уніті Барс».

На виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 13.10.2003 № 599-р «Про використання викупленого майна Акціонерного комерційного агропромислового комплексу банку «Україна» та службового розпорядження Державного казначейства України від 16.10.2003 № 36 «Про виконання розпорядження КМУ від 13.10.2003 № 599-р» Управлінню Державного казначейства в АРК були передані приміщення АК АПБ «Україна» в автономії.

В Автономній Республіці Крим створювались передумови для організації системи надання інформації органам державної влади про виконання державного та місцевих бюджетів на базі інформаційних ресурсів органів казначейства. Для передачі досвіду були зарешені фахівці УДК у Дніпропетровській області. Робота сайту УДК в АРК (kazna.strace.net) у мережі Інтернет розпочалась наприкінці 2003 року зі створення розділу аналітичної інформації виконання доходної частини та переліку рахунків, відкритих в органах казначейства, по державному та місцевим бюджетам.

У 2004 році вирішувались проблемні методологічні питання казначейського обслуговування державного та місцевих бюджетів. По замовленню Ради міністрів АРК та органів місцевого самоврядування за рахунок коштів республіканського бюджету протягом січня – грудня 2004 року була реалізована Програма створення системи надання інформації органам державної влади та управління про виконання державного та місцевих бюджетів АРК, метою якої було створення єдиної системи обміну фінансовою інформацією у режимі реального часу між Управлінням Державного казначейства в Автономній Республіці Крим, Міністерством фінансів Автономної Республіки Крим та іншими користувачами інформації через веб-сайт УДК в АРК у мережі Інтернет. Відтоді розпочалась копітка робота по розширенню інформативності сайту. Крім того, за допомогою сайту клієнти казначейства отримали можливість своєчасно оновлювати програмне забезпечення, яке використовується при формуванні документів, необхідних для проведення операцій з обслуговування розпорядників бюджетних коштів.

З кожним роком зростали об'єми та ускладнювалася робота Державного казначейства, що супроводжувалося зростанням обчислювальних потужностей інформаційно-телекомунікаційної системи казначейства, збільшенням кількості серверного обладнання, підвищенням вимог до захисту інформації. У відповідності до сучасних вимог Національного банку України у 2004 році в УДК в АРК була побудована нова серверна кімната.

У 2005 році з метою забезпечення проведення єдиної балансової державної фінансової політики Указом Президента України від 20.04.2005 № 676 «Питання Міністерства фінансів України» Державне казначейство України було реорганізовано в урядовий орган державного управління у складі Міністерства фінансів України.

На виконання вимог Уряду Держказначейством України був виданий наказ від 21.03.2005 № 48 «Про запровадження наказів Держказначейства від 25.05.2004 № 89 та від 09.08.2004 № 136», зареєстрований в Мінюсті України 31.03.2005 за № 351/10631. Цим наказом передбачалось протягом II – III кварталів 2005 року провести на базі органів Держказначейства як розпорядників бюджетних коштів експеримент щодо реєстрації зобов'язань та проведення видатків у відповідності до нових вимог. Цей експеримент передбачав відпрацювання механізму переходу від виділення асигнувань до запровадження погашення зобов'язань розпорядників коштів державного бюджету. Підсумки проведення експерименту показали недоцільність аналізу на центральному рівні

всіх зареєстрованих зобов'язань за всіма кодами економічної класифікації і потребу в іншому механізмі оплати видатків по статтям, що безпосередньо пов'язані з повноцінним функціонуванням розпорядника. Таким чином, наказом ДКУ від 15.08.2005 № 145 «Про продовження експерименту» було вирішено продовжити експеримент на базі органів казначейства, а також запровадити новий порядок обслуговування видатків загального фонду Державного бюджету в частині здійснення видатків за кодами економічної класифікації 1110, 1120, 1140 і 1160. Після доопрацювання програмного комплексу АС «Казна – Видатки» з жовтня 2005 року УДК в АРК було переведено на другий етап експерименту. Із запровадженням в органах ДКУ обліку зобов'язань розпорядників та одержувачів коштів, впровадженням програмно-технічних комплексів АС «Казна – Центр» і АС «Казна – Видатки» з'явилася можливість розпочати перехід до сучасних методів здійснення видатків та управління єдиним казначейським рахунком через інструмент контролю зобов'язань.

З серпня 2006 року в УДК в АРК почалось запровадження проміжної моделі переходу від відкриття асигнувань до погашення зобов'язань за умови реалізації запропонованого плану заходів.

Протягом 2006 року була проведена робота з реорганізації УДК в АРК шляхом його перетворення у Головне управління Державного казначейства України в Автономній Республіці Крим. Відповідно до наказу Головного управління від 26.07.2006 № 1 до виконання обов'язків начальника Головного управління приступила Заєвська Жанна Анатоліївна.

За наказом Державного казначейства України від 07.11.2006 № 291 «Перехід на СЕП-2» 10.11.2006 Головного управління стало учасником системи електронних платежів Національного банку України СЕП – 2.

З грудня 2006 року відділення Державного казначейства в районах, містах припинили діяльність як юридичні особи та були реорганізовані шляхом їх приєднання до Головного управління. Структура Головного управління складалась з апарату Головного управління, 21 - територіального управління (7 – у містах, 11 - в районах та 3 об'єднаних управління) і 1 відділення, із загальною штатною чисельністю 647 одиниць.

У 2006 році були розширені можливості отримання користувачами Інтернет інформації через веб-сайт, створені нові розділи з аналітичної інформації виконання видаткової частини бюджетів та організовано авторизований доступ клієнтам органів казначейства до щоденної звітності про виконання бюджетних показників. Таким чином, розпорядники коштів державного та місцевих бюджетів, використовуючи мережу Інтернет, отримали можливість зі своїх робочих місць через веб-сайт Головного управління отримувати аналітичну інформацію з даних бухгалтерського обліку виконання бюджетів.

В умовах позбавлення територіальних підрозділів статусу юридичних осіб з січня 2007 року Головне управління перейшло до централізованого ведення кадрового та бухгалтерського обліку. Це дозволило оптимізувати розподіл наявних ресурсів та покращити взаємодію підрозділів різних рівнів, більш ефективно управляти бюджетними асигнуваннями, своєчасно реєструвати юридичні та сплачувати фінансові зобов'язання, встановлювати пріоритетність платежів з метою уникнення простроченої кредиторської заборгованості.

У 2007 році користувачам веб-сайту Головного управління почала надаватись звітність по міжбюджетних трансфертах та аналітична інформація про оплату комунальних послуг та енергоносіїв.

У вересні 2008 року телекомунікаційна мережа Головного управління була реформована. ВАТ «Укртелеком» розпочав надавати послуги з організації корпоративної Інтранет мережі за технологією ВПМ/MPLS (власна приватна мережа/Multiprotocol label switching). Пропускна спроможність каналів зв'язку територіальних управлінь зросла до 512 Кбіт/сек, до центрального вузлу зв'язку Головного управління було підключено по оптичній магістральній лінії.

Клієнти казначейства, використовуючи авторизований доступ до веб-сайту, отримали можливість аналізувати щоденну інформацію про виконання затверджених кошторисів по відповідних кодах бюджетної класифікації видатків у розрізі підвідомчих організацій та залишки коштів по цих рахунках.

З метою приведення у відповідність із структурою центрального апарату ДКУ структури Головного управління наказом Головного управління від 04.07.2008 № 150 була введена в дію нова структура та штатний розпис Головного управління.

Станом на 01.01.2010 в органах казначейства обслуговується 2093 бюджетних закладів, яким було відкрито 25135 реєстраційних рахунків. Щорічні видатки зросли з 90 тис.грн. у 1996 році до більш ніж 12,4 млрд. грн. у 2009 році. 315 місцевих бюджетів Автономній Республіці Крим мають можливість оперативно приймати рішення щодо використання бюджетних коштів та залучення казначейських позичок у процесі своєї діяльності.

Результативність системи казначейського обслуговування державного та місцевих бюджетів та успішність казначейської роботи в Автономній Республіці Крим у значній мірі забезпечуються завдяки високому професіоналізму держслужбовців. Станом на 01.01.2010 в органах казначейства автономії працює 748 осіб, з яких 178 трудиться в апараті Головного управління.

За самовіддану багаторічну працю та професіоналізм 297 працівників органів Держказначейства в АРК були відзначені нагородами, у тому числі: орденом «За заслуги» III ступеню – 1 працівник, почесною грамотою Кабінету Міністрів України – 6 працівників, почесною грамотою та подякою Міністерства фінансів України – 5 працівників, почесним званням «Заслужений економіст Автономної Республіки Крим» – 6 працівників, цінним дарунком Голови Верховної Ради України – 1 працівник, подякою Головного управління Державної служби України – 2 працівника, подякою Постійного Представника Президента України в АР Крим – 29 працівників, нагрудним знаком «Почесний працівник» – 7 працівників, почесною грамотою та подякою Голови Державного казначейства України – 95 працівників, почесною грамотою та подякою Голови Верховної Ради Автономної Республіки Крим – 43 працівника, почесною грамотою та подякою Голови Ради міністрів Автономної Республіки Крим – 102 працівника.

З числа перших прийнятих до штату апарату та територіальних органів Головного управління Державного казначейства України в Автономній Республіці Крим продовжують працювати 38 казначейів, з них перший заступник начальника Головного управління Шаповалова О.В., заступник начальника управління платіжної системи Стріжньов Д.К., заступник начальника відділу попереднього та поточного контролю підтвердних документів державного бюджету Титаренко О.М., завідувач сектором відомчого контролю Сичова Р.В., головні казначей Головного управління Аметова З. та Миронова Н.Ю., начальники територіальних управлінь у містах Судак - Шугалей О.І., Керч - Фролкова А.Г., Євпаторія - Соловійова В.В., Сімферополі – Плахотник С.А., Феодосії – Баркевич С.О., а також у Красногвардійському районі - Расохацька О.М., Нижньогірському районі - Клименко О.Д., Первомайському районі - Ольшанська М.В., Роздольненському районі - Литкіна О.В., Сімферопольському районі - Лебедь М.Д., начальники Сакського управління Спіряєва О.Л. та Джанкойського управління Нагорна О.В. Вони прищеплюють молодим працівникам любов до казначейської справи, історію якої безумовно варто пам'ятати. Адже ми живемо, озираючись на минуле заради та в ім'я майбутнього.